

KRONIKA NAUKOWA

Dyskusja panelowa nt. *Druga Rzeczpospolita – polityka, gospodarka, elity, stosunki narodowościowe*

W dniu 15 maja 2001 r. w ramach I Festiwalu Nauki i Sztuki w Łodzi odbyła się w siedzibie Naczelnej Organizacji Technicznej dyskusja panelowa pod hasłem *Druga Rzeczpospolita – polityka, gospodarka, elity, stosunki narodowościowe*, zorganizowana przez Katedrę Historii Polski Najnowszej Uniwersytetu Łódzkiego. Wzięli w niej udział pracownicy Katedry: prof. Kazimierz Badziak, dr Maria Nartonowicz-Kot, dr Przemysław Waingertner, dr Jacek Pietrzak i mgr Małgorzata Łapa; współpracujący z Katedrą historyk i wydawca mgr Jacek Walicki oraz związani z nią doktoranci mgr Lucyna Chmielewska i mgr Ilona Florczak. Panel poprowadził kierownik Katedry Historii Polski Najnowszej prof. Paweł Samuś. W spotkaniu uczestniczyli liczni goście – nauczyciele historii i młodzież łódzkich liceów oraz studenci Uniwersytetu Łódzkiego.

Dyskusję otworzył prof. P. Samuś, który po przedstawieniu dziejów Katedry Historii Polski Najnowszej i scharakteryzowaniu prowadzonych w niej badań zaproponował trzy wątki dyskusji: *Pomiędzy demokracją i dyktaturą – dylematy polityczne Polski międzywojennej*, *Gospodarka Drugiej Rzeczypospolitej – rozwój czy stagnacja?*, *Polska międzywojenna – „Rzeczpospolita wielu narodów”*, *czy państwo wrogie mniejszościom narodowym?* Jako pierwszy głos zabrał dr J. Pietrzak, który podniósł postępowy charakter konstytucji marcowej oraz znaczenie systemu demokratycznego dla politycznego uświadomienia społeczeństwa, konsolidacji odrodzonego państwa i wzmocnienia jego pozycji na arenie międzynarodowej. Wskazał także na ogromny dorobek ustawodawczy pierwszych parlamentów Polski międzywojennej. Tezy te poparli prof. K. Badziak, dr M. Nartonowicz-Kot i mgr M. Łapa argumentując, iż wiele planów i poczynań gabinetów przedmajowych w sferze gospodarki i polityki zagranicznej było następnie realizowanych i kontynuowanych przez rządy piłsudczykowski. Z polemiką wystąpił dr P. Waingertner, który przeciwstawił wadom polskiego systemu parlamentarno-gabinetowego przed 1926 r., jak np. osłabienie władzy wykonawczej, rozdrobnienie

sceny politycznej i niestabilność rządów, sukcesy autorytarnych rządów piłsudczykowskich. Zaliczył do nich: ustabilizowanie gospodarki u schyłku lat dwudziestych, wzrost międzynarodowego prestiżu Drugiej Rzeczypospolitej oraz wypracowanie koncepcji ideologii państwowej i wychowania państwowego. Następnie głos zabrali prof. K. Badziak i mgr M. Łapa, sygnalizując trudności, porażki i osiągnięcia gospodarki Polski międzywojennej oraz ukazując charakterystyczne dla niej tendencje. Kolejnym dyskutantem był mgr J. Walicki, który odwołując się do dziejów Ukraińców w Drugiej Rzeczypospolitej, wskazał na stosunkowo korzystną sytuację mniejszości narodowych w państwie polskim na tle ówczesnej Europy. Dyskusję podsumował prof. P. Samuś, który podkreślił znaczenie dyskusji naukowej dla wymiany naukowych osądów oraz formułowania nowych pytań badawczych.

Dyskusji towarzyszyła prezentacja książek, artykułów, wydawnictw źródłowych i prac zbiorowych, powstałych w wyniku badań, prowadzonych przez pracowników i współpracowników Katedry Historii Polski Najnowszej. Spotkała się ona z dużym zainteresowaniem uczestników panelu.

PRZEMYSŁAW WAINGERTNER
Uniwersytet Łódzki

Rozmowy w „Tyglu Kultury” – dyskusja na temat stanu wojennego

W dniu 9 listopada 2001 r. w studio rozgłośni Radio Łódź odbyła się w ramach cyklu *Rozmowy w „Tyglu Kultury”* dyskusja na temat stanu wojennego. Gospodarzem spotkania był redaktor miesięcznika „Tygiel Kultury” Zbigniew Nowak, a wzięli w nim udział łódzcy historycy – dr hab. Rafał Stobiecki, dr Sławomir Nowinowski, dr Leszek Olejnik i dr Przemysław Waingertner – oraz dr Marek Czyżewski z Instytutu Socjologii Uniwersytetu Łódzkiego. Dyskusję otworzył Z. Nowak, informując o idei przygotowania numeru „Tygla Kultury”, poświęconego stanowi wojennemu. Prowadzący spotkanie dr hab. R. Stobiecki poprosił zebranych o ustosunkowanie się do następujących pytań: czym był stan wojenny dla rządzących